

a l'hora de decidir sobre quins conflictes i crisis informen i quin tipus d'informació n'ofereixen. Treure'ls a la llum i comptar-los de manera objectiva i contextualitzada, donant més veu a la població civil i, sobretot, a les víctimes, pot influir en l'opinió que en tinguem i donar-los més visibilitat, la qual cosa es pot traduir en més ajudes per als afectats de tots aquests conflictes. — *Montserrat Morera*

Els camins de l'enveja

La historiadora de l'art i filòloga catalana Marina Porrás (Barcelona 1991) ha escrit el llibre *L'enveja*, que s'inscriu dins de la sèrie de pecats capitals publicats per l'Editorial Fragmenta. Realment, el llibre està molt ben enllaçat i, tot i ser de lectura agradable, no per això esdevé banal, ans al contrari.

El llibre diu que l'enveja és un mirar les coses malament o, també, un mirar-les de massa a prop. Fa servir moltes fonts; en destaquem sobretot les de Nietzsche i la moral d'esclaus: «Buscar el mal dels altres, explica Nietzsche, és una manera de curar la ferida que produeix el sentiment d'inferioritat i d'impotència.» També: «El que denigrem i odiem és també el que havíem estimat i desitjat.» Com diu l'autora: «L'enveja és relacional i relativa, necessita els altres per a existir.»

L'assaig de Porrás fa servir el llibre de Mercè Rodoreda *Mirall trencat* com un baix continu per a poder trenar les seves reflexions, i la figura literària de Sofia Valldaura (filla de la Teresa i de Salvador Valldaura), com un mirall constant per a poder-hi trobar en tot moment i corroborar els pensaments de l'assagista. Sofia és superba i envejosa, i la seva vida se'ns presenta com un veritable desastre. No entrarem en una interpretació filològica del llibre — que ens queda molt lluny i, a més, tampoc no podríem —, però sí que voldria fer una reflexió breu sobre l'assumpte tractat en el llibre i que «encarna Sofia». Sofia Valldaura,

com explica Marina Porrás, sembla que destil·la verí. Ara bé, pel que ens explica Porrás, la seva vida ha estat un vertader calvari (el cas més extrem és el d'una Teresa comprensiva i tendra amb la infidelitat que ha patit la filla). Arribats en aquest extrem de crueltat literària, ens podem demanar si Sofia no és potser una figura emmotllada per les forces centrípetes de la seva vida.

Ens sobta que no hi hagi cap paraula tendra cap a ella. Hi trobo un silenci cruel que no li fa justícia. Perquè, Sofia 'ja nasqué' dolenta? És que uns neixen bons i els altres dolents? Si en el fons del cor dels homes i dones hi ha la bondat, què l'ha dut fins aquí? És a dir: si duem l'amor de Déu dins nostre, si 'som amor' (com ens explica la fe cristiana), què ha fet que l'efusió d'amor i de bondat que a cadascú li pertoca i que tots duem a dins descarrilés i s'extraviés? Podríem demanar-nos ara amb quin amor maternal va tractar Teresa la seva filla, i si això no hauria pesat molt en el torçat desenvolupament de la nostra criatura fictícia.

No és únicament que l'enveja sigui relacional. L'home mateix neix i creix entre semblants, i aquests el poden ajudar a créixer recte o bé incapacitar-lo per a l'amor i la bondat. Potser el desllorigador de tot plegat és mantenir 'malgrat tot' una mirada innocent que sigui capaç de renéixer pura (i no torta) després de cada caiguda. Traçar uns camins que no ens duguin, per exemple, a l'enveja. — *Xavier Semillas*

Nietzsche, una altra vegada

La revista *Philosophie Magazine* publicava al número de febrer d'enguany (núm. 136) el text «Friedrich Nietzsche *vu par* Roger-Pol Droit». M'hi vull referir breument perquè ens cansa tanta hagiografia nietzscheana. Roger-Pol Droit és filòsof i escriptor i, segons la presentació que li fa la revista, «la seva recerca l'ha dut a tractar les figures de l'alteritat». La citació inicial ja és simptomàtica:

«Nietzsche m'ha ensenyat la impuresa del pensament.» Emperò, ens volem fixar com comença aquest escrit: «Fins als trenta anys no vaig comprendre res del pensament nietzscheà.»

Hom treu la derivada fàcil i arriba a la conclusió que 'cal maduresa' per a llegir el filòsof alemany. No és cosa, per tant, d'adolescents embolicats en batalletes puerils i immadures. Hi ha en Nietzsche un gruix i una veritat madures: cal acceptar la vida tal com és. En la seva totalitat. En la seva joia i en el seu dolor, amb el seu plaer i la seva misèria: en bloc. Ara bé, aquesta tesi (així com l'anàloga de «l'Etern retorn») no és res més que un fet que s'accepta o no, però no podrà mai ser un valor; altrament, cauríem en la fallàcia naturalista — que les coses han de ser ('valor') com ja són ('fet').

Podríem demanar-nos, arribats a aquí, si un Sòcrates o un Plató foren uns immadurs o, almenys, menys madurs que Friedrich Nietzsche. Els diàlegs platònics presenten i representen l'exercici d'un esforç cognoscitiu dins de la ciutat grega. Les obres tràgiques gregues també es troben situades 'entre homes' i 'en comunitat'. Si l'objecte dels primers es podria dir que és l'esclarament de la veritat i les seves possibilitats reals i efectives d'exercir uns efectes polítics, o almenys exercir una pressió social, l'objecte de les segones seria el destí tràgic dels herois moguts per la insolència mig divina i alienats per l'odi, moltes vegades, d'uns déus antropomorfs. Tenim, doncs, per un costat, la 'veritat'; i per l'altre, l'*hybris*. Però el marc on s'inscriuen ambdues és sempre el mateix: el teixit humà de la polis grega. I potser aquí hi ha la clau. La filosofia de Nietzsche és una filosofia, podríem dir, políticament 'mig autista'. No connecta amb els altres, només amb si mateix.

D'aquí se'n poden treure algunes altres derivades. Per exemple, enfront de l'apologia del perspectivisme nietzscheà («propi de la pràctica assídua de caminar per la muntanya»), podríem recuperar aquella dita jueva

Cinema

Dues pel·lícules estrenades el passat mes de juliol, i que es poden veure en diverses plataformes, donen un nou aire a temes sovint tractats en el cinema, la situació palestinoisraeliana i el genocidi jueu. D'una banda, **Tel Aviv on Fire** ('Tel Aviv en flames'), sàtira coproduïda per Israel (!), Luxemburg, Bèlgica i França, dirigida per Sameh Zoabi (palestí nacionalitzat israelià), i, de l'altra, **Als Hitler das rosa Kaninchen stahl** ('Quan Hitler robà el conill rosa'), de Caroline Link, basada en el bestseller autobiogràfic de Judith Kerr. Dues comèdies dramàtiques que expliquen amb intel·ligència, sensibilitat, de manera lleugera i senzilla, però sobretot simpàtica, situacions polítiques terribles, però aptes per a ser vistes en família. Un gran paper dels principals actors, Kais Nashif i Riva Krymalowski (brillant actriu de deu anys), que respectivament donen el to optimista i gairebé despreocupat a totes dues pel·lícules. Tot i això, a *Tel Aviv on Fire* és ben clar qui mana i té el poder, malgrat la crítica irònica i humorística d'una confraternitat entre palestins i israelians que vol deixar al marge un antagonisme polític poc creïble i fer arribar un missatge de pau. A *Als Hitler das rosa Kaninchen stahl* la sinceritat i la congruència del pare fa molta por a la protagonista, que, tot i les dificultats, no perd el coratge. Dos amplis somriures al final de cada pel·lícula.

Montserrat Morera

TV3, 'la nostra... creu'?

En pàgines interiors els nostres lectors trobaran un petit informe sobre la política informativa dels Telenotícies (TN) de TV3 parlant de l'Església al llarg dels dos darrers anys.

Feia temps que teníem curiositat, i ara, gràcies al confinament, l'hem poguda satisfer a bastament. Als arxius de TV3 hem trobat un total de 229 notícies—etiquetades sobretot com a 'Església' (i en menor proporció com a 'religió', 'Càritas', 'capellans'...), que han estat emeses entre el 21 de maig del 2017 i el 18 de juny del 2020. Semblaria que 229 notícies, distribuïdes entre les 160 setmanes del període analitzat, són una bona proporció: una notícia cada setmana i mitja. Doncs, resulta que no. Perquè d'aquestes 229 notícies sobre l'Església, més de la meitat (132) es concentren en el curs 2018-2019.

D'aquestes 229 notícies, 89 parlen—amb qualsevol excusa—d'abusos sexuals que d'una manera o altra es poden relacionar amb persones o espais d'Església d'arreu del món i de les mesures que s'haurien de prendre, que s'han pres o no s'han pres (arreu del món). I d'aquestes 89 notícies sobre abusos, 60 es van emetre des del 19 de gener fins al 30 de març del 2019, fins a l'extrem que en cinc dies (entre el 4 i el 8 de febrer) es van donar vint notícies sobre el tema.

I arriba el dubte: es tracta d'una informació o d'una campanya implacable contra l'Església amb l'excusa de la informació?

Al marge de l'objectivitat de moltes denúncies i de la gravetat dels fets denunciats, nosaltres denunciem directament el biaix informatiu sistemàtic amb què es van difondre els fets. Semblava com si els responsables dels TN volguessin convertir la denúncia d'uns fets (condemnable!) en un atac global i frontal contra l'Església, presentant l'Església com si no fos més que una caverna d'abusos...

No demanem—ni volem—per a l'Església cap tracte de favor. Demanem només que se li retiri el tracte de 'desfavor' a què TV3 la té sotmesa. Exigim per a ella el mateix tracte de respecte democràtic que en un estat de dret és degut a tota institució cívica que no atempti contra el bé comú. No més, ni tampoc menys.

Molt cristians catòlics voldríem que la nostra Església es descarregués de feixugues hipoteques del passat: finançament, poder, clericalisme... És innegable que s'hi han fet passos, però no amb la celeritat que voldríem i que els nostres temps reclamen. Els informatius de TV3, en canvi, han optat directament per carregar-se l'Església...

(Continua a p. 2)